

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA - VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 peseta trimestre
Fòra	1'25 id.
Extranger	1'50 id.
Números solts, 10 céntims	

Any 1er.

SECCIO POLITICA

MEETING D' OLLOT.

De vegades les coses fets de pressa y sense preparació son les que millor surten. Així ha passat ab lo meeting d' Olot, y així havia de succeir perque la manifestació que 's tractava de fer responia als sentiments d' aquell poble, que víu y desitja viure de son trával.

Posats d' acord los elements actius de la població, N' Esquena, los Vayredas, los Solers, En Plana, En Masllorens, y altres y altres, ab la Lliga nacional de productors, convidaren al públic pera un meeting en la piassa d' Alfons XII d' aquella vila, ab l' objecte de protestar contra 'ls tractats de comers pendents de l' aprobació de les Corts.

La plassa, á la hora senyalada, estava plena de gomá, gom d' olotins y de travalladors de las poblacions industrials veïnes; S. Joan les Fonts, Castellfollit, Montagut, Begudà, Argelaguer, Ridaura, etc. etc. Los hi dirigiren la paraula los Srs. Soler (Jaume) d' Olot, Anton Capmany, representant de la Juventut industrial proteccionista de Sabadell; Ferrán Alsina, en nom de la Lliga de productors y Joseph Esquerre, també d' Olot. Tots els tronaren contra 'ls tractats, contra l' ministre d' Estat que 'ls ha concertats, preferint l' aplauso dels extangers á l' agrahiments del pays travallador y á les necessitats de poder viure y mantenir les classes totes de la societat, y contra l' ex ministre d' Hisenda que, quant son company sols tracta de mirvar las entrades dels contribuyents, ell sols atina a expremels cada dia més la butxaca. La multitut entusiasmada interrompia á cada moment als oradors ab ses ruidoses mostres d' aprobació y, entre unanims aplausos, s' acordà dirigir als poders públichs les següents conclusions:

Primer. Que entenen ells es un deber seu, fer lo sacrifici del import dels tributs, pera sostener l' existència y l' prestigi dels Govern.

Que entenen es deber seu ajudar á la defensa dels representants de la Nació, fins ab la sanch de sos fills, sempre y quan així convingui á la Patria.

Pero entenen també que, com a benefici correlatiu tenen dret á esperar que 'ls Govern protegirán eficacement ar a y en tots temps, los interessos dels elements productors.

Com sigui que 'ls tractats pendents d' aprobació poden perjudicar gravement aquests interessos, creuen que 'l Govern no 'ls aprobará. Pero si així no fos, si 'ls dolents tractats si apro vessin, com que suposaria un mancament als debers contrets envers lo pays productor, aquest creuria podèrse rellevar de son compromís envers los governants.

Segon. També acordan dirigir-se á los representants d' Corts, exigintlos que en aquests moments de veritable perill pera 'ls interessos nacionals, cumplixin com a bons fills del pays á fi de que aquest no 's trobi en lo dolorós cas d' haverlos de declarar traidors á la Patria.

SECCIO DE PROPAGANDA

ALLÀ AHONT ÉRAM SÓM

Així se titula un'eccel-lent article qu' en lo periódich *El Alcance* acaba de publicar lo regionalista gallego don Manuel Murguía. En la impossibilitat de trasladarlo enter en las planas d' aquest setmanari, nos haurém de contentar donantne un extracte.

Comensa lo Sr. Murguía dient que 'l regionalisme 's troba avuy ahont s' ha trobat sempre y proclama lo ma-

Administració y Redacció SABATERIA-VELLA 2 1.er

Dissapte 28 d' Abril de 1894.

teix que sempre: la total reivindicació, en tots los ordres de la vida, de la nostra nacionalitat. Que 'l poble gallego sent l' anyoransa de tot lo qu' era seu y ha perdut. Las antigas nacionalitats engollidas y negades per l' Estat tot pederós, sentintse vivas, volen viurer, contribuixint á animar aquests desitjós los més y la ruida que 'ns ha portat la centralització.

Continúa l' articulista dient que la vida local, los governs locals, s' imposan per moltes raons de justicia y d' oportunitat. Reconeixentlo així un ministre conservador, lo Sr. Silvela, dictà alguns projectes de llei com volent donar una satisfacció á las entitats nacionals, respondent á la forsa de las corrents regionalistas. En dits projectes se regoneixen en part nostres lleítimes aspiracions y la justicia ab que volem que en lo nostre sols nosaltres hem de posarhi la ma; que lo nostre predomini en las cosas del país y las lleítimes; que 'ls que hajen de representarnos en lo Parlament sian nascuts á Galicia y així mateix tot lo qui exerceixi algun càrrec, especialment funcions públicas lo mateix en l' ordre civil que en lo religiós; en fi, que nostra lliberfat provincial sia una veritat, y que no 'ns envien de Madrid setas las lleys y los que han d' aplicarlas, sinó que aquí las elaboren atenent á nostra tradició, á nostre sentiment nacional, a nostres necessitats; així com també 'ls que hajen d' interpretarlas, las comprenquin y estiguen conformes ab elles.

Tornantnos la vida que havem gosat y que no tenim, desapareixerà lo funest caciquisme, lo verdader fil de la centralització que 'ns entrega ligats de peus y mans al poder central del qual reb tota la forsa per obrar y la sançió pera las sevas oíras. Lo cacich urbà tot ho abat y atropella; lo cacich rural explota al pagès en tots sentits, lo trepitja com lo rehim en lo cub y l' nega tres vegadas com Pere á Cristo. Al agricultor se li imposan novas càrgas que l' aniquilan; se 'l lliurá de sos antichs senyors, piadosos per e'ls, y se 'l deixa á mercé del cacich, d' aquest nou senyor Feudal sens entranyas ni conciencia.

Cada vegada que veyem á nostres pagesos, diu lo senyori Murguía, creuar silenciosos y tristes los camins que conduheixen á las poblacions, cada vegada que 'ls hi ve'yén comptar los xavos ab que alimenta als parassits de totas las espècies que viuhén sobre ell, lo cor se 'ns opõmeix, per lo mal qu' delata á nostres ulls y per lo inevitable que amenassa al país. Passa capificat lo marit, passa la muller presa de las moltes angunias que la voltan, passan los fils qual infantil somris te ja quelcom de las grans tristes heredades, y sempre 'ns preguntém: quin pècat han comés? Ells son los que travallan, elllos los que satisfan los tributs, la carn de canó, la carn d' emigració, la carn morta sobre la qual cahuen tots los buitres que volan per aquells cels propicis, en aquesta terra benedicida, ahont susfreix tant lo qui fa florir y fructificar pera tots menos per ell!

Acaba l' article ab lo següent párrafo, qu' hauria de fer discorrer al govern de Madrid, si aquest fos capás de pensar en altra cosa que ab la política menuda y ab las dolsuras del pressupost:

«A sa hora, en son dia, tal vegada demà, quan menos s' hi pensi, aqueixos homes tips de sofrir, se cansaran del tot. Bastarà —si ho dubteu esteu cegos— una sola veu pera congregarlos, un sol lema pera que 's preparin, un sol moment pera que 's decideixin. No dirém lo que passarà allàvors, perquè no volém que se 'ns digui que trassérem ab anticipació l' programa de las venjansas; pe o no dubtem dir que en aquell dia jay de las ciutats y sa gent!»

La Filoxera y les contribucions

Moltes vegades la premsa s' ha ocupat de l' injusticia irritant que resulta de que segueixin pagant la mateixa contribució que avans pagavan los terrenos filoxerats.

Fá prop de tres anys, que en una important reunio agrícola tinguda en lo Pla del Panadés, se va comensar una vigorosa campanya pera obtenir l' exenció ó al menys la

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals
De tots los llibres, folletons, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donarà compte en lo Setmanari.

Núm. 4

rebaixa de contribució de les vinyes filoxerades. Per desgracia, vivim en una terra que solament cridant fort se consegueix alguna cosa, y 'ls pobres agricultors continuan soportant lo pes de gabeles que no poden pagar.

Aquí, á Espanya, se va donar la llei de 18 de juny de 1885, dita de la filoxera, que declarava calamitat pública aquest flagell, y manava en son article 18, lo que segueix: «Lo ministre d' Hisenda donarà les ordres convenientes pera que, en los amillaraments y talles dels pobles, se fasen les baixes de la riquesa imponible destruida per la filoxera.» Y, efectivament, tals ordres no s' han donat.

Per l' article 6.º del Reglament de 30 de setembre de 1885, se concedeix alguna rebaixa als vinyats destruits per la filoxera y que 's replantin ab ceps americans. Tot ha sigut també lletra morta.

En canvi, á França, ahont se protegeix de dabó á la vinicultura, se compleixen les exencions y les rebaixes als amos de les vinyes filoxerades.

Lo ministre d' Hisenda d' aquella nació, acaba de publicar una llista ó resum de les rebaixes del impost sobre dites terres en lo any 1892, en los terrenos plantats de vinyes de ménos de quatre anys ensa, com ho disposa la lley.

Les terres admeses de nou en 1892 y que gosan de l' exenció de l' impost, son en nombre 121,618 y representan una extensió superficial de 34.608 hectàrees. Aquestes 34.608 hectàrees admeses per primera vegada á la rebaixa del impost, son esclusivament de terrenos plantats ó replantats de vinya durant lo any 1891.

Fins ara la llei de primer de Desembre de 1877, qu' autorisa aquesta rebaixa, s' ha aplicat á 7.267 pobles, pertanyents á 58 departaments diferents. N' han beneficiat 874.643 pessses de terra, que representan una superficie total de 281.084 hectàrees.

Sobran los comentaris.

(De la Verdad, de Tortosa.)

Una conferència.

Notable fóu là qu' donà l' dilluns al vespre en lo local del Centre En Ferran Alsina, president que fóu de la Lliga de Catalunya y actualment membre de las junes de la Lliga de productors y del Foment del travall nacional. Lo Sr. Alsina se trobava de pas á Gerona y no volgué negar-se á l' invitació del Centre de dirigir la paraula als socis sobre assumptos econòmics, avuy d' actualitat, assumptos que l' havian portat á Olot y en los qu' tant regoneguda és sa competència. Improvisà, donchs, un parlament sobre l' criteri general econòmic del catalanisme, basat en los travalls de que 's autor y que 's lleigirà en les assamblees de Manresa y Reus y s' estengué, ademés, en atinades consideracions sobre quina deu esser, ar a ar, la conducta de tots los productors catalans davant l' amenassa de que s' aprobin per les Corts los tractats de comers concèrtats pel Govern.

Diguté qu' avuy l' intransigència de las escoles, tant il·lire-cambista com proteccionista, produví results contraris als interessos de la producció y de la riquesa nacional, y feya que 'ls Govern de Espanya, generalment sempre influïts pels il·lire-cambistes, no atenguessin com devurien les reclamacions de las classes productores. Féu present qu' aquests no debian extremar ses reclamacions, sinó reduhilse á lo just y á lo necessari pera poder viure y competir ab la producció extrangera; perque una protecció exagerada portava també inconvenients á la producció nacional, donchs aumentant més del degut les ganancies de certes industries provocava en elles una competència interior y un excés de producció y la consegüent ruïna dels més débils, ruïna que si no era tant sensible com la produïda per la competència extrangera, perque en aquell cas ahont ne cau un se'n aixeca un altre y tot queda á casa, era no obstant prudent evitar y porta altres perniciose conseqüències econòmiques.

Manifestà que, essent necessaries les relacions comercials ab les demés nacions, s' imposava l' haver de trac-

tar ab elles en una ó altre forma; però que al realisarho los Gòverns debian saber lo que's portaban entre mans, coneixer ab tots sos detalls l'estat de cada indústria, per saber que's lo que respecte de cada una podria pactar seny perjudici de sa existència y dels interessos generals; qu'aquest travall deurià donarli fet las associacions d'industrials, tant nombrosas sobre tot à Catalunya, y los individuos del Cos consular qu'Espanya té à l'extranger; com fan les demés nacions que, gràcies à sos cònsols, saben més l'estat de las indústries à Espanya que's nostres Gòverns, sense que aquests coneguin lo que passa en aquet punt fora de casa.

Evidencià los defectes de les informacions, tal com aquí se practican, y los erros cometuts per certes entitats atribuïntse sense dret ni facultats representacions d'interessos que no tenen, ni conexions. D'això resulta, diqué, que informan pèl regular no'ls verdaders productors, sino persones agènes moltes vegades à la producció que extremen les reclamacions dels interessos que s'els hi encomanan y, referintse à les informacions d'obrers, indicà la temensa de que aquesta vegada, com les anteriors, los tals obrers no sien autèntichs, sino individus acostumats de temps à viuret ab l'esquena dreta y en los qui la classe obrera no té cap confiança, ni la pot tenir: resulta, ademés que les entitats aludides han fet més mal que bé, com ho demostra lo succehit en lo meeting de Bilbao en lo qui se desconsideraren interessos y s'ofengueren industrials, tant dignes de consideració y de protecció com tots los altres, provocant la protesta dels surers de varies províncies y especialment de la de Gerona y dividint y quebrantant així les forces productores; fent ab això lo joch del govern y donantli armes pèr desatendre les reclamacions justes d'altres interessos perjudicats y altres industries lessionades. Es precisa, es absolutament necessaria, continuà, l'unió de totes les forces productores; d'altre modo aquestes estarán sempre à la mercè dels gòverns, qu'avuy allegant als uns, demà als altres, conseguiran tirar endavant sos propòsits y arruhiñaran uns després dels altres als industrials, portant la pobresa del país. Ab aquest objecte s'ha format la Lliga nacional de productors, en la qui, à diferencia de lo que passa ab altres societats, no s'hi admets ningú que no sie productor, invita als surers à formarne part, ja que se proposa defensar tots los interessos de la producció sense sacrificar los de cap industria.

Exposà que's tractats podian haverse fet bé si s'haguessen tingut en compte les consideracions exposades, donchs així com hi ha industries que necessitan esser molt protegides, com son en general les naixents, n'hi ha d'altres que ab poca protecció 'ls basta y altres que ja gens ne necessitan, com per exemple la de velutillo que's fabrica en sa casa. En això està precisament lo mérit del que tracta; en saber traure partir de lo que pot donar, pera obtenir concessions à favor de qui les necessiti. Fentlo així, s'hauria pogut fins deixar lliure l'entrada del velutillo, quins drets lo tractat ab Alemanya reduheix à la meytat, sense perjudicar à ningú, y demanar, en canvi, la rebaixa de drets pèl suro, favoreixent als surers; y lo que diu del velutillo podria dirse d'altres articles. Pero no es això lo que s'ha fet: sino que sens estudis, ni preparació de cap classe, pot dirse que s'ha donat tot lo que als estrangers ha convingut y han exigit; fentlos aquests concessions poques y moltes illusories, motiu pel qual troba molt bé que 'ls surers defensin sos interessos, pero no creu útil ni profitosa la conducta qu'han adoptat demandant l'aprovació de la totalitat del tractat ab Alemanya, tant ruhiñós per altres industries. Creu qu'encaire ab una bona intelligència entre tots podria arreglarse alguna cosa, si per avuy no pot esser à lo menos pel pervindre, y que de l'acord de tots ne resultaria també benefici pera tots.

S'ocupà luego d'altres roiformes econòmiques que vindrien més que 'ls tractats y ferien molt menys sensibles los perjudicis que 'ls mateixos ocasionan; com son, en resum, la reforma del travall acomodantlo al sistema anglès, que consisteix en obtenir del travallador en un temps donat la major suma y la major perfecció de travall, renumerantlo en canvi millor, assumptu digué capitalissim per lo qu' afecta à la qüestió social; la reforma de la tributació, fentla recaure en la veritable renta ó sie en los beneficis reals, com ho tenen Suiza, Inglaterra y Alemanya, ab lo que se consegueix que 'l que no guanya no paga, el que guanya poch paga poch y 'l que guanya molt paga molt; sistema més just y que fa que 'ls gòverns y sos empleats tingan interès en que tothom guanyi molt y en que 'l pays prosperi, així com aquí tant se 'ls ne dona perque de tots modos continuan cobrant lo mateix; la llibertat de bancks regulada del modo que està estableta als Estats Units, que facilitaria 'l Crèdit y contribuiria à resoldre la qüestió monetaria, avuy à Espanya empitjorada per l'interès del banck únic privilegiat, lo Banck de Espanya, quina organiació y monopoli tants danys causa à la producció nacional; y, finalment, las garanties de seguretat, estabilitat y demés que deuria 'l Gòvern proporcionar als industrials y à tots los ciutadans.

Tot lo dit, diqué, ho trovaràn los que vullan exposat ab extensió en los travalls llegits à Manresa y Reus y publicats ab lo títol de *Criteri general econòmic del Catalanism*, que trayentne la paraula catalanisme podria dir-se general y convenient à totes les nacions.

Acabà donant les gracies à la concurrencia per l'atenció ab que l'havia escoltat y dirigit una excitació à tots

los productors pera que s'unissen y travallessin de comú acord en la defensa de sos interessos, que son los de tota la nació, donchs, en los pobles quant una classe va malament, de contra cop acaban per 'anarhi totes.

Aquesta es en resum la conferència del Sr. Alsina, prescindint d'una munió de datos y detalls que per falta d'apuntacions no recordem y d'algún concepte important que 'ns hagi pogut escapar; y, per ell, podrán convençires nostres llegidors de quant diferent es lo criteri econòmic qu'exposà del que li suposa el «Correco de Gerona», que no degué escoltar ó entendre lo que va dir.

Unim nostra enhorabona y nostres aplausos als que tots los concurrents tributaren al Sr. Alsina y si doném, en nom del Centre, les gracies per la distingida consideració que li demostrà.

J. B. y S.

CRONICA

EXTRANGER

— La segona tanda de peregrins espanyols, composta dels de les províncies del nort, arribà à Roma, podent assistir à la Beatificació del gran missioner y apòstol Fray Diego de Cádiz. Foren rebuts en audiència per lo Sant Pare, que pronuncià ab aquest motiu un discurs fent ressaltar la importància de la romeria espanyola.

— Després d'haver los terremotos causat grans estragos en lo Japó, durant lo mes de Mars, s'han repetit are ab major forsa à Grecia. Los danys causats pèl terratremol son incalculables: en la província de Locride s'han registrat 210 morts y 180 ferits, gayre be tots de gravetat; en la de Tebas se calculan en més de 800 los morts; hi ha poblacions que han quedat enterament arruïnadas.

— Pòt donar-se per acabada la insurrecció del Brasil. La entrega à las autoritats de la República Argentina del general Mello ab 1200 homes que portava, fou deguda à la falta de recursos en que s'trobaron los barcos insurrectes. En Mello ha publicat un manifest acusant à dos dels seus generals de cobardia en los moments més crítics.

— S'ha declarat oficialment lo cólera en lo veïn regne de Portugal. Es cosa certa qu'en las dejeccions dels atacats s'hi troba 'l bacillus virgula. La epidèmia sembla que s'presentà à Lisboa pèl mes de Mars, havent guardat lo govern portugués molta reserva sobre 'ls casos sospitosos que hi havia. Las últimes notícias diuen que s'presenta 'l cólera ab carácter benigne y ab poca forsa d'expansió.

— Los incendis criminals d'Inglaterra s'han repetit à l'Austria. Molts pobles de Galitzia, Moravia y Bohemia han sigut destruïts totalment per lo foc, havent quedat convertits en runas los convents, col·legis, edificis públics y particulars, y essent las víctimas en gran nombre.

— Acaba d'èsser beatificada Joana d'Arch, la filla il·lustre de Domrémy, la heroina d'Orléans y de Patay. Ab aquest motiu s'han celebrat grans festas en la Catedral de París.

— Tenim de donar à nostres llegidors una desagradable notícia y es que se 'ns ha dit, per persona que pot saberlo, que les obres del ferro-carril de Gerona à Olot s'han sospés, sense que s'sápiga quant podrán reprendre's de manera que l'inauguració de la via fins à Amer, que devia ferse luèg, queda també sospesa.

— Los propietaris del barri de Sant Pere tractan d'unir-se demandant protecció pera aquella part de nostra ciutat, que ben bé la necessita. Molts som encara 'ls que recordem lo qu'eran avans aquellas plassas y aquells carrers, plens d'animació, habitats per gent rica y acomodada; lo comers y la indústria donavan vida à las casas que avuy se troben per llogar ó be ocupadas per miserables famílies. Quan un recorra avuy aquells indrets, ja li sembla que no es à dins de ciutat: allí té més semblansa ab un poble decayut ó ab los carrerons d'un cementiri. Fins de la via pública se'n fa magatzem de llenya!

— Lo nostre desitj fòra que aquells propietaris y habitans trovesssen la justa protecció que reclaman; pero estém segurs de que no la trobarán. En aquesta terra las lleys venen fetas de Madrid, iguals pera totes las regions y pobles; los encarregats d'interpretarlas ó de ferlas cumplir han de complir necessàriament al Ministre que 'ls manté, y primer que 'ls interessos dels propietaris, son las exigències d'aquells ventrell de la Cort, que s'engoleix la vida y la riquesa de las regions.

— L'Ajuntament be podria fer quelcom pe 'ls barris de Sant Pere, pero tampoc n'esperem res de profit.

— Lo dia 19 de aquest mes morí en lo Col·legi de Tortosa lo Pare Fermí Costa y Colomer, à la edat de 88 anys. Era fill de Flassà y prop-parent y padri del Il·lm. Colomer, Bisbe que fou de Vich. Lo Pare Costa era una de las més belles figures de la Companyia de Jesús, en la qual havia desempenyat càrrechs importantíssims, desde instructor de PP. de Tercera probació fins à assistent del P. General. Lo Seminari de Barcelona li deu una de las èpoques més floridas. Havia assistit al Concili Vaticà com a consultor y teòlech de Pio IX. La mort del Pare Costa ha sigut molt sentida à Tortosa y sembla que s'publicarà la biografia d'aquest insigne religiós català é verament llustre.

— Per la Circular de 4 de Desembre de 1877, reproduïda en la de 7 de Agost de 1879, se mana als Gòverns que com à delegats que son de la policia judicial fassin us de tots los medis de que podan disposar per seguir lo víci del joch, que unes vegades constitueix delecte y altres falta, pero que sempre es causa de mal viure y desgracias dintre la família, y de desmoralització per l'individuo y per la societat.

— Una de las rabons que invocabà la Circular era la de que la falta de energia de las autoritats per reprimir lo joch, se atribuiria sens dubte à móvils denigrants.

— Ademés lo Còdich penal en sos articles 358, 359, 360 y 394, tracta del joch y senyala las penas corresponents segons los casos.

CATALUNYA

— A Catalunya poca cosa de nou, com no sie l'agitació promoguda pels tractats de comers. S'han celebrat meetings à Reus y à Olot y se'n anuncian d'altres. Diumenge s'en celebrarà un à Vich, presidit per lo diputat à Corts d'aquell districte. En canvi, los surers de la província de Gerona han enviat à Madrid una comissió pera que s'aprobin. ¡Pobre Catalunya! ya ningú s'enten y tot hom tira pèl seu costat; pera conservar ses fonts de riquesa, son travalls, uns y altres no tenen més remey que anar à pidolar à Madrid.

— Y, per més que indignaren, una població tant catalana, tant rica y tant industrial com Sabadell, ara que té de fer un diputat à Corts tampoc sab trobarne cap à casa: los monàrquichs apoyan un madrileny, lo Sr. Bustillo, y los republicans un castellà, lo Sr. Ibañez; y després, se queixarán si 'ls castellans no 'ls consideran. Pera 'l mes entrant s'anuncian també eleccions de Senadors per la província de Gerona: se parla ja de tres ó quatre pretendents; un altre dia 'n parlarém.

— **Ajuntament.** — (Sessió del dia 23 d'Abril.) Se obrí la sessió la presidint la Senyora Gobernadora civil Sr. de La Serna ab assistència dels Senyors Ciurana, Bajandas, Botet, Majuelo, Canet, Massaguer, Sabat, Llapart, Fornés, Salvat, Pol, Estech, Garriga, Cat, Roca, Puig, Regas i Oliver. Lo Sr. de La Serna, immediatament d'oberta, feu ua de la paraula pera saludar als representants del Municipi, emitint lo concepte de que ditas Corporacions exclusivament haurien de revestir caràcter administratiu y aprofitant l'ocasió pèr oferirse particular y oficialment a la mateixa. Llegida l'acta de la sessió anterior fou aprobatà y firmada.

— S'aprobaren sens discussió variis comptes, à excepció d'un de 'l Sr. Simó de import 210 pessetes que, à petició de los Senyors Fornés y Majuelo, quedà sobre la taula pera que sien presentats sos comprobants.

— Se concedeix permís d'obras à los Senyors Joseph Batlle, Joseph Puig, Ferran Casadevall, Pere Roca, Joan Martí y Francisco de Ciurana.

— Llegida l'instancia de 'ls Senyors Planas Flaquer y Companyia en la que s'demanaba 's abones à dita rahó social la quàntitat de 40 pessetas per l'alumbrat elèctrich de cada un dels balls que en lo successor tinguessen lloc en la platea de nostre principal, se resolgué à petició de 'l Sr. Botet que quedés per son estudi sobre la taula, puig que està relacionat ab l'alumbrat públich. La Comissió corresponent informà què mentrestant s'estudies l'assumpto, s'abonesen 30 pessetes.

— Queda desestimatà d'acord ab l'informe de la Comissió, l'instancia de l'arrendatari de 'l Teatre en que se demanaba la rebaixa del 4 per 100 fixat sobre 'ls ingressos.

— A petició de 'l Sr. Canet, quedà sobre la taula l'informe de la Comissió corresponent respecte l'emplaçament del nou matadero en los terrenos coneguts per La Manola, de propietat de 'ls Salesians.

— S'acorda, de conformitat ab la Comissió d'Hisenda, imposar lo cànnon anyal de 30 pessetas al Sr. Audouart per cada un dels 4 ròtuls anunciadors que havia salicitat y se desestima en vista de lo precari de nostre Herari l'oferta de la casa Montaner per adquirir un Diccionari Encyclopédich.

— En eix estat se retirà lo Sr. Gobernador y, reanudada la sessió ab la presidència del Arcàlde, se procedí à la lectura dels pressupostos, important los ingressos 390.842'81 pessetas y los gastos igual quantitat. Se formulà vot particular per lo Sr. Botet y, à petició del Sr. Bajandas, varen desestimar sobre la taula lo projecte y lo vot particular.

— Lo Sr. Massaguer feu una pregunta sobre la suspensió del plet de l'Aurora, contestant lo Sr. Arcàlde que, no estant present lo Sr. Coroninas que era l'indicat per contestar à lo que se havia demanat, era forçós esperar altre sessió.

— Lo dissappe passat hi hagué en nostre Teatre un escàndol monumental, per no ésser del agrado d'alguns abonats que s'representés una pessa que realment los entesos tenen per dolenta. Lo públich, en general, reprobà la manifestació de desagrado, tant per la forma en que s'fou, com per las personnes que la perpetraren, y bona prova n'fou la funció de desagravis que l'endemà donà à la companyia, aplaudint à dret y à tort, tot lo que representaren. ¿Servirà això de llisso à n'aquells que creuen que tot los hi es permés?

— Tenim de donar à nostres llegidors una desagradable notícia y es que se 'ns ha dit, per persona que pot saberlo, que les obres del ferro-carril de Gerona à Olot s'han sospés, sense que s'sápiga quant podrán reprendre's de manera que l'inauguració de la via fins à Amer, que devia ferse luèg, queda també sospesa.

— Los propietaris del barri de Sant Pere tractan d'unir-se demandant protecció pera aquella part de nostra ciutat, que ben bé la necessita. Molts som encara 'ls que recordem lo qu'eran avans aquelles plassas y aquells carrers, plens d'animació, habitats per gent rica y acomodada; lo comers y la indústria donavan vida à las casas que avuy se troben per llogar ó be ocupadas per miserables famílies. Quan un recorra avuy aquells indrets, ja li sembla que no es à dins de ciutat: allí té més semblansa ab un poble decayut ó ab los carrerons d'un cementiri. Fins de la via pública se'n fa magatzem de llenya!

— Lo nostre desitj fòra que aquells propietaris y habitans trovesssen la justa protecció que reclaman; pero estém segurs de que no la trobarán. En aquesta terra las lleys venen fetas de Madrid, iguals pera totes las regions y pobles; los encarregats d'interpretarlas ó de ferlas cumplir han de complir necessàriament al Ministre que 'ls manté, y primer que 'ls interessos dels propietaris, son las exigències d'aquells ventrell de la Cort, que s'engoleix la vida y la riquesa de las regions.

— L'Ajuntament be podria fer quelcom pe 'ls barris de Sant Pere, pero tampoc n'esperem res de profit.

— Lo dia 19 de aquest mes morí en lo Col·legi de Tortosa lo Pare Fermí Costa y Colomer, à la edat de 88 anys. Era fill de Flassà y prop-parent y padri del Il·lm. Colomer, Bisbe que fou de Vich. Lo Pare Costa era una de las més belles figures de la Companyia de Jesús, en la qual havia desempenyat càrrechs importantíssims, desde instructor de PP. de Tercera probació fins à assistent del P. General. Lo Seminari de Barcelona li deu una de las èpoques més floridas. Havia assistit al Concili Vaticà com a consultor y teòlech de Pio IX. La mort del Pare Costa ha sigut molt sentida à Tortosa y sembla que s'publicarà la biografia d'aquest insigne religiós català é verament llustre.

— Per la Circular de 4 de Desembre de 1877, reproduïda en la de 7 de Agost de 1879, se mana als Gòverns que com à delegats que son de la policia judicial fassin us de tots los medis de que podan disposar per seguir lo víci del joch, que unes vegades constitueix delecte y altres falta, pero que sempre es causa de mal viure y desgracias dintre la família, y de desmoralització per l'individuo y per la societat.

— Una de las rabons que invocabà la Circular era la de que la falta de energia de las autoritats per reprimir lo joch, se atribuiria sens dubte à móvils denigrants.

— Ademés lo Còdich penal en sos articles 358, 359, 360 y 394, tracta del joch y senyala las penas corresponents segons los casos.

Deber es donchs de las autoritats, perseguirlo allá hont se trobi, ja sie en Centres aristocràtichs, ja en Establiments concorreguts per la classe mitja, ó per la classe del proletariat.

Aquí, en esta Ciutat, Sr. Governador, desgraçadament se juga als prohibits, y se juga arreu y à totas horas ab tant desvergonyiment, que causa extranyesa no 'n tingui coneixement la Policia governativa, principalment quant tot Gerona ho sap y tot Gerona ho reproba.

—Cridém l' atenció dels Ajuntaments y del Sr. Delegat de Hisenda, sobre 'ls abusos dels representants en aquesta província de la Companyia arrendataria de cédules personals. Aquests Srs. ab gran frescura tractan de reunir en un sol expedient de defraudació las denuncies sobre cédules mal preses, essent aixis que ho prohibeix terminament la resolució duodècima de la R. O. de 12 de Juriol del any 1893, no derogada per cap altre de posterior. Tant los interessats com les autoritats correspondents, no poden ni deuen consentirlo y esperem que no ho consentiran. Les lleys s' han fet pera que las cumplieixin lo mateix los que cobran que los que pagan.

—A l' últim la Diputació provincial s' ha avingut a que hi hagués caixer interí, sénse fiansa, de la caixa especial de primera enseñanza, essent nomburat pera dit càrrec lo caixer de la Diputació. Hi ha qui en aquest canvi de criteri hi vol veure ciú: nosaltres creyem que no 'n portarà y que dit nombramiento no s' ha fet ab l' intenció de que se 'n aprofita directa ni indirectament una certa persona, sino de que se 'n aprofita los mestres. Si la Diputació vol a algú, de totes maneres, que orei un empleo y que l' hi dongui.

—S' ha obert al servei públic l' estació teleigráfica de Sta. Coloma de Farnés.

—Demà diumenge, celebra la festa major lo poble de Tortellà. També los dies 2, 3, 4, 5 y 6, se celebrarà a Figueres la fira de Santa Creu, que promet esser aquest any molt animada y concorreguda. Lo carril despatxa biletis d' anada y tornada, desde varies estacions, y son molts los vehins d' aquesta ciutat que's proposan anarhi.

—Doném les gracies més afectuosas a tots los periódichs locals, de Catalunya y del nort d' Espanya que han visitat la nostra Redacció. Pero tot just comensém, y ja 'l mal servei de correus nos dóna que fer.

Aquesta setmana nos han faltat L' Olot, d' Olot, El Semanario de Bañolas, y El Alcance de Santiago de Galicia. Tampoch han arribat a las nostres mans lo número 16 de La Veu de Montserrat, de Vich, y les números 88 y 89 de La Verdad, de Tortosa.

LLIBRES REBUTS

BAJOS SU PREDICIÓN ANTIGUA CANADA 18
LO CANONGE PAU CLARÍS.—Los actes del canonje de Urgell don Pau Clarís en sa qualitat de diputat català, y principalmente sos esforços per la independència de Catalunya. Ensaig crític pel seminarista Salvador Bové y Salvador, premiat en lo certamen catalanista de la Joventut Catòlica de Barcelona l' any 1893.—Establiment tipogràfic de LA HORMIGA DE ORO.

Al comensar exa secció en nostre periódich, aseguren els autors que 'ns afavorexin ab llurs produccions que la major imparcialitat guiará sempre nostres humils judicis, y que s' be es una veritat que podrem de vegadas equivocarnos, fem aquesta franca declaració, porque nos doldria que algú batejés ab lo nom de mala fe las ferradas que poguem cometer d' aquí endavant.

Dit axò, donem las gracies al senyor Bové per haver tingut la galanteria de enviar-nos son trevall.

Es aquest, desde la primera plana a la darrera, una ben entesa defensa, que sembla més d' advocat que de seminarista, del pledejador de la causa del poble en lo single XVI, Claris, endresada a demostrar, que aquest gran patrici sintetitzd tots los desitjos, aspiracions e ideyes de Catalunya, y que no feu altre cosa que mostrar per medi de sa paraula y de sos fets lo que pensaba y voria sa Patria estimada, en contra de las rahons malicioses y criminals de alguns que motejavan de traydor y ambicions al dignissim President de la Diputació de Barcelona.

Aquest es lo pensament general de! follet que nos ocupa, y nosaltres no volem entrar en pormenors més a més quan fou distingit ab un premi en un certamen de la importancia del de la Joventut Catòlica de Barcelona.

Per nostra part alabem lo gust del autor al publicar-lo en un tomet solt y molt ben imprés.

SECCIÓ LITERÀRIA

Recorts d' un dia negre

(Conclusió.)

Tornarem l' endemà al camaril, veient per terra las telas encara mes trepitjadas, y al trobar entre 'ls objectes apilonats, caps d' angel, mans y brassos, comensarem a ficarne a la butxaca. Admirats de que ningú 'ns digués res, demanarem a un frare, que semblava l' amo, si volia donarnos aquellas telas, tota volta que semblavan destinadas a las escombraries: aixis obrariam ab més llibertat.

Porteuse n'ho tot, còntestà, mentre no embrutiu las escalinatas y corredors.

¡Ni una pedregada de las més tremendas! En un girant d' ulls desembarrassarem lo paviment, deixanthi no mes la pols, portantnosen cada hu un feix d' objectes, que 'ns repartirem al carrer, al peu de la mateixa iglesia; llensantho la major part, esparrecant los quadros ó telas sense bastiment, disputantnos la presa com llops famolenchs y destruhintla en un moment.

Héroe inconscient de la tal jornada, a cossas y a trompadas ab la ajuda d' un trempa plomas, logri tallar un trós de tela de dos palms en quadro, rotllana, lligantla ab un fil de la mateixa, ficantmela al sarronet dels llibres. Mediant lo canvi ab estampas, vaig adquirir en lo mateix moment altre trós de tela casi d' un pam quadrat.

Dispersada la turba salvatge, me'n ani a dibuix. Era jo sol d' aquell estudi que hi anava, perquè l' frare de la quintilla, recelós de las distraccions que podian ocasionarnos las assignaturas d' adorn, que 'n deyan, no era partidari de aquestas coses; fins a cert punt jo freqüentava la escola de Bellas arts d' amagat.

Lo mestre de dibuix m' estimava. Com era l' únic que duya barretina, los demés se me'n burlavan; ell prenia enèrgicament ma defensa, empaytanlos. Encara li agrabixxo é bi pensaré sempre. Vivia ell retret y aburrit, a conseqüència d' haverse presentat en la vila un tipo gabaix, y lograt del arcalde traure 'ls modelos de la escola pública, pera fundarne una de nyigui nyogui pèl seu compte, hont se'n anaren la major part de sos deixebles, los més dropos.

Vaig ensenyarli los fragments de tela explicitantli la procedencia y la historia que acabava de succehir.

Me sembla que l' veig, violentament excitat, los colors a la cara, perdent la calma natural que posebia, com si a la vista de las telas l' hagués pessigat un escorso.

—Bárbaros! ¡salvatges! exclamava indignat, tremulantli las mans en las que tenia 'ls fragments venerables, no saben lo que s' pescan són pitjors que iconoclastas!... Guanya aquesta firma, Francisco Tramulles; són del gran mestre que pinta la cúpula de Sant Narcís, lo martiri del mteix, y lo famós quadro de las mòscas, que tan bé respectan a Gerona.

—Ignorants! ¡infames! ¡miserables! barbotejava 'l pobre vell exasperat.

Arribaren al moment altres senyors amics del mestre, s' armà una discussió acalorada, de la que no m' recordan altres paraules que Tramulles, Murillo, y lo nom del arcalde, que jo vaig entendre ser també un dels principals culpables; no seria discussió tal volta, sino un càrrec tremendo, un cùmul de recriminacions contra las personas que cometian tals atentats. Es probable que en vista dels àngels y caps de Verge de Tramulles compassen a aquest ab Murillo.

Lo petit cercle d' intelígents adictes al mestre de dibuix, no tenia cap influencia, ni podia fer prevaleixer sus opinions, ni molt menys oposarse a la ventada devastadora, com més tard, al tenir més coneixements vaig poder enterarmen.

—Y bé, ¿que s' faràs d' aqueixas telas? me digné l' bon vellet.—Res; si las vols, ja las hi regalo, tingui.

Se las queda per sort, donantme en canvi un pahisatje pintat al tremp, sobre paper, que jo apreciava mil voltas més que las telas citadas.

Esbrevada la reacció religiosa, mal dirigida; exhala-la protesta contra la revolució brutal del 35; terminada la restauració vandàlica, molt pitjor que la revolució meteixa, per innumerables obras de l' art cristia, va restar la iglesia transformada en inmensa botiga de quinquillaje.

En los plafons dels quadros de Tramulles s' hi pintaren ratllas vermellas y blavas imitant mostras d' india.

Al cap de vint anys torní a visitar aquella iglesia; semblava un lloc de fira, ab sas parades corresponents. Imatges de tots classe, ab vestits llampants, carregats d' adornos impropis, com Sant Sebastià de Palafurjell; ulls de vidre en tots los personatges pera donarlos més caràcter d' espectre y fer més frívola la cara de Deu; tots los mobles de sabor prosaich, vulgar, que res significan ni res diuen. L' orga si s' ou alguna volta, ja no causa cap efecte, treta de són lloc, suprimida la cornisa del edifici.

ci, perdudas las condicions acústicas que reunia l' temple; encara val més que no soni. Ja n' hi ha prou ab un armonium monotono y trist que 's traslada d' un racó a l' altre.

No s' ha arribat encara al capdevall; las destruccions continuan en tota la línia ab lo pretext de restauracions. S' observan no obstant síntomas de reacció en certas localitats aisladas, pero en la major part de nosaltres regions restan las casas de Deu completament divorciadas del art. En los pobles grans regna la major anarquia, perquè las ideas revolucionarias de reformarlo tot, que professa la major part de la gent sense pensarho, fan creure que tothom te l' dret d' entendre en la materia.

Afortunadament per nostra Catalunya s' als una figura gegantessa que mostrantnos totas las vias prácticas, nos señala l' camí de la veritat artística y ab son exemple miraran enrera per anar més en avant las corporacions de nosaltres valls y montanyas. Lo monestir de Ripoll ja tòrnala ser la nostra casa payral y l' signe de nosaltres futuras rivindicacions, essent també la casa del art, y al entrar en ell l' artista troba personas que 'l coneixen.

Reposem aquí, pot dirse com Eneas a són fiel, amich Acates, al véure en lo temple de Jesús la serie de pinturas representant lo setje de Troya, en aquell refugi s' donan recompensas a la virtut, anímense, aquí hi ha cors sensibles que 's compadeixen de nosaltres.

*Joseph Berga,
Olot, Abril de 1894.*

Centre Catalanista de Gerona

Y SA COMARCA.

Se fa saber als socis que demà diumenge, a les 9 del vespre, se celebra en lo local del Centre una vetllada literaria-musical, quedant aplassada pera més tard la reunió pública que havia de tenir lloc en dit die.

Gerona 28 d' Abril de 1894. —P. A. de la J. D.—Lo Secretari, Pere de Palol.

Secció Religiosa

SANTS DE LA SETMANA.

Dissapte, 28.—S. Pau de la Creu fdr. s. Prudenci b. y sant Vidal mr.

Quart menguant a les 3 h. 8 minuts de la matinada, en Aquari.

Diumenge, 29.—V. després de Pasqua. Nostra Senyora de Montserrat, patrona de tots los bisbats de Catalunya. S. Pere de Verona mr. y s. Robert abat.

Dilluns, 30.—Sta. Catarina de Sena vg. s. Pelegrí cf. y sta. Sofía vg. y mr.—Lletanias.—Abstinència de carn per els que no tinguin la Butlla. (I. B.)

Dimarts, 1.—S. Felip y s. Jaume apòstols.—Lletanias. (I. B.)

Dimecres, 2.—S. Anastasi b. y dr. y sta. Zoé mr.—Lletanias.—abs. carn com dilluns. (I. B.)

Dijous, 3.—LA ASCENSIÓ DEL SENYOR y la Invençió de la Sta. Creu. (I. P.)

Divendres, 4.—Sta. Mònica viuda.

QUARANTA HORAS

Avuy se troben en l' iglesia de las Bernardas.

Demà comensaran en l' Iglesia de l' Hospital.

Imp. del DIARIO DE GERONA.

Secció Comercial

MERCATS Y FIRES

ESPECIES	MESURES	La Bisbal Die 20.	Geronà Die 21.	Olot Die 23.	St. Coloma Die 23.	Banyoles Die 25.	Cassà Die 25.	Figuères Die 26.
Blat	QUARTERA DE 80 LITRES	16' Ptas	15'50 Ptas	16' Ptas	16'50 Ptas	15'60 Ptas	14'50 Ptas	15'00 Ptas
Mastay		13'50 »	14»	14'00 »	14'50 »	14»	13'00 »	14'00 »
Ordi		8'50 »	8'50 »	0'00 »	9' »	9'50 »	10'00 »	8'00 »
Sébol		12' »	11'50 »	0'00 »	13'50 »	12' »	12'00 »	12'00 »
Civada		8,50 »	8'50 »	0'00 »	8'00 »	8'00 »	8'50 »	7'50 »
Bessas		16'50 »	16,50 »	10'00 »	17'50 »	15 »	17'00 »	16'00 »
Mill		11 »	12 »	12'00 »	12'00 »	13 »	12'00 »	11'50 »
Panís		»	11'50 »	11'00 »	11'00 »	10 »	10'00 »	11'00 »
Biat de moro		12'50 »	13 »	11'50 »	13'00 »	13'00 »	13'50 »	12'75 »
Fajol		»	11 »	9'50 »	11'00 »	12 »	»	»
Llobins		8'50 »	9 »	»	8'50 »	9'50 »	9'00 »	»
Fabas		12'50 »	13 »	13 »	13' »	13'50 »	13'50 »	12'50 »
Fabó		»	14 »	»	14' »	15 »	14'00 »	13'50 »
Fassols		»	19 »	0'00 »	18'00 »	14' »	18'00 »	21'50 »
Monjetas		26 »	26 »	»	22' »	24 »	26'00 »	25'00 »
Vellanas	Quart. 100 l.							
Nous								
Castanyas								
Trumfes	41'60 l.		7			5'00	7	7
Ous	dotzena.		0'60		0'70	0'65	0'65	0'65

SECCIÓ D'ANUNCIS

OBRAS

DE

Don Carles Bosch de la Trinxeria

Recorts d'un excursionista	4	Ptas.
Plà y montanya	3	"
L'hereu Noradell	3	"
De ma cullita	2'50	"
Montalbà	3	"
L'hereu Subirà	3	"
Tardanías	2'50	"

PROXIMA A PUBLICARSE

LENA,

novela de costums montanyesas.

J. RIERA Y BERTRÁN

ULTIMAS OBRAS

LA HOSTALERA DE LA VALL

DRAMA EN UN PRÓLECH Y QUATRE ACTES.

Preu: 2 pessetas

LA PUBLILETA

COMEDIA EN DOS ACTES,

Preu: 1'50 pessetas

Se venen totas en la llibreria de D. Joseph Franquet y Serra, carrer de la Argerteria, número 26.—GERONA.

Deposít de baguls

SE VESTEIXEN Y VETLLAN MORTS

PREUS SUMAMENT MODICHES

LÉO SABADÍ.—29, Ballesterias, 23.—GERONA

LLEÓ AUDOUARD

CIRUGIÀ-DENTISTA

Carrer de la Força, núm. 1, principal

Curació de las enfermetats de la boca.

Empastres, orificacions, etc.

Extraccions sense dolor.—Dentaduras

artificials.

Máxim Fernandez

PERRUQUER DE S. M.

Ayqua Minòxima vegetal pera tenyir lo cabell. No té rival en lo mon, perqué á més de sos efectes maravellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent espcífich, se ven en dita perruquería,
24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 24
GERONA

Grans rebaixas al engrós.

També s'troba en venda en dit establimet la

Tintura americana instantànea

SABATERIA

JOSEPH M. VENTOS

Calsat pera senyors, senyoras y nens.

Especialitat pera 'l que s'encarregui expressament.

Establimet de Don Pere Prunell

S'hi trobará un gran assortit de camises, corbatas, colls y punys, sedas y llanas y demés articles de novetat pera vestits de senyora.

PREUS LIMITADISSIMS

Voltas de la Rambla, cantonada al carrer de Besadó, 26, Gerona

JOAN GRIVÈ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il·luminació per gas y petroli.

Serveys complerts de cuyna. Cereria.

Instalacions de para-llamps, campanetas elèctriques y telèfons, á preus limitadissims.

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

Redacció y Administració: Sabateria Vella, número 2, primer

Gerona.

Fora

Extranger.

1 peseta trimestre

1'25 idem

1'50 idem

AMIGUÍ ÒRIGEN

trimestre

idem

idem

NÚMEROS SOLTS 10 CÈNTIMS